

Ed. 605. Frumvarp til laga [286. mál]

um eftirlit með framleiðslu á fóðurvörum, áburði, og sáðvörum og verslun með þær vörur.

(Lagt fyrir Alþingi á 99. löggjafarþingi 1977—78.)

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Tilgangur laga þessara er að tryggja bændum og öðrum notendum þeirra vöruflokka, sem lögin ná til, góða og óskemmda vöru, sem uppfyllir í öllum meginatriðum þær upplýsingar um vöruna, sem seljanda er skylt að gefa.

2. gr.

Eftirlitsdeild Rannsóknastofnunar landbúnaðarins skal starfrækja Fóðureftirlit ríkisins (FR), Áburðareftirlit ríkisins (ÁR) og Sáðvörueftirlit ríkisins (SR).

Deildarstjóri eftirlitsdeildarinnar sér um daglega framkvæmd eftirlitsins og rekstur undir stjórn forstjóra Rala.

3. gr.

Til aðstoðar eftirlitsdeildinni eru þrjár ólaunaðar nefndir:

1. Fóðurnefnd þannig skipuð:
Búfjárræktarráðunautur tilnefndur af Búnaðarfélagi Íslands, fódursérfræðingur tilnefndur af Rannsóknastofnun landbúnaðarins og dýralæknir tilnefndur af yfirdýralækni.
2. Áburðarnefnd þannig skipuð:
Jarðræktarráðunautur tilnefndur af Búnaðarfélagi Íslands og tveir nefndarmenn tilnefndir af Rannsóknastofnun landbúnaðarins, og skal annar þeirra vera starfandi tilraunastjóri.
3. Sáðvörunefnd þannig skipuð:
Jarðræktarráðunautur tilnefndur af Búnaðarfélagi Íslands og tveir nefndarmenn tilnefndir af Rannsóknastofnun landbúnaðarins, og skal annar þeirra vera starfandi tilraunastjóri.

4. gr.

Starfssvið nefndanna skal vera:

1. Gefa sérfræðilegar álitserðir í tjónamálum um þau efni, sem lög þessi taka til, sbr. 26. gr.
2. Vera ráðgefandi um framkvæmd eftirlitsins í heild.
3. Gera tillögur til landbúnaðarráðuneytisins um breytingar á reglugerð um eftirlitið þegar ástæða þykir til.

5. gr.

Nefndarmenn og starfsmenn eftirlitsdeildarinnar mega ekki vera fjárhagslega tengdir aðilum, sem eftirlitsskylda nær til, né sitja í stjórn eftirlitsskyldra fyrirtækja.

6. gr.

Landbúnaðarráðuneytið getur hvenær sem er bannað innflutning einstakra vörutegunda, sem löggin ná til, ef þær að dómi eftirlitsdeildar eru skaðlegar eða með öllu gagnslausar við íslenskar aðstæður. Einnig getur landbúnaðarráðuneytið bannað eða takmarkað innflutning á eftirlitsskyldum vörum til verndunar íslenskrar framleiðslu.

7. gr.

Skylt er þeim, sem versla með vörur, sem löggin ná til, að láta fylgja vörum sínum þær upplýsingar, sem eftirlitsdeild (ED) ákveður hverju sinni eða ákveðnar eru í reglugerðum. ED gefur út staðla um eftirlitsskyldar vörutegundir í samráði við sérfræðinga Rala og Búnaðarfélags Íslands, þar sem því verður við komið, og getur landbúnaðarráðuneytið bannað framleiðslu og verslun með vörutegundir, sem ekki eru innan staðals.

8. gr.

ED Rala skal taka sýni til rannsókna eins oft og þurfa þykir. Starfsmenn ED skulu hafa aðgang að eftirlitsskyldum vörum, hvar og hvenær sem þeir óska þess.

9. gr.

Eftirlitsdeild skal nota almennt viðurkenndar rannsóknaraðferðir við rannsóknir sínar. Þegar sýni hefur verið rannsakað samkv. 8. gr. skulu hlutaðeigandi aðila tilkynntar niðurstöðurnar skriflega.

10. gr.

Eftirlitsdeild skal birta opinberlega niðurstöður tekinna sýna eins oft og þurfa þykir. Víki niðurstöður rannsókna meira frá tilgreindum mörkum en leyft er samkvæmt reglugerð, er eftirlitsdeildinni heimilt að stöðva sölu á vörunni og grípa til þeirra ráða, sem að hennar dómi koma í veg fyrir tjón.

11. gr.

Seljanda eftirlitsskyldrar vöru er skylt að bæta kaupendum það tjón, sem þeir hafa sannanlega orðið fyrir vegna þess að varan hefur ekki verið í samræmi við upplýsingar og ábyrgð seljanda og reglur eftirlitsdeildarinnar.

Í reglugerð skulu vera nánari reglur um bótaskyldu, einnig um bótaskyldu vegna geymsluskemmda er fram kunna að koma.

12. gr.

Óheimilt er að versla með fóðurvöru og sáðvöru nema með leyfi landbúnaðar-
ráðuneytisins.

Innflytjandi fóðurvöru og sáðvöru skal í hvert sinn er hann hefur ákveðið
innflutning á eftirlitsskyldri vöru tilkynna eftirlitsdeildinni:

1. Nafn framleiðanda/seljanda ásamt þeim upplýsingum sem hann kann að hafa um vöruna.
2. Heildarmagn sendingar og magn hvernar einstakrar tegundar og hlutfallslega samsetningu ef um blandaða vöru er að ræða.
3. Uppskipun er því aðeins heimil að innflytjandi hafi fullnægt fyrrgreindri tilkynningaskyldu til eftirlitsdeildarinnar.

II. KAFLI

Um fóðureftirlit.

13. gr.

Óheimilt er að flytja til landsins eða bjóða til sölu fóðurvörur sem óhollar geta talist fyrir búfé. Skal við sölu ætíð ábyrgst af hálfu seljanda ákveðið fóðurgildi, prótein- og steinefnainnihald o. fl. sem FR krefst. Einnig er óheimilt að flytja inn eða selja fóður sem blandað er ákveðnum efnum, sem nánar skal kveðið á um í reglugerð.

14. gr.

Rannsóknaniðurstöður á sýnum, sem Fóðureftirlitið tekur, skulu birtar eins oft og þurfa þykir og eigi sjaldnar en einu sinni á ári, svo að bændur hafi ávallt sem besta vitneskju um gæði og eiginleika þeirrar fóðurvöru, sem á markaði er á hverjum tíma.

15. gr.

FR gefur út staðla yfir einstakar fóðurlöndur ætlaðar einstökum búfjartegundum og getur bannað framleiðslu og sölu á fóðurlöndum, sem ekki eru innan staðla, sbr. 7. gr.

16. gr.

FR skal hafa eftirlit með aðstöðu sölufyrirtækja, sem versla með fóðurvörur og framleiða þær, hvað varðar húsnæði, hreinlætisaðstöðu og blöndunartæki fóðurlöndunarstöðva. Skylt er söluaðilum að hlíta fyrirmælum FR um úrbætur, ef þeirra er talin þörf til tryggingar vörugæðum.

III. KAFLI

Um áburðareftirlit.

17. gr.

ÁR hefur eftirlit með því, að tilbúinn áburður innihaldi þau efni og það magn, sem framleiðandi gefur til kynna og ábyrgist í samræmi við stöðlun hvernar áburðartegundar.

Ávallt skal tilgreint og ábyrgst magn N, P og K svo og annarra efna eða efna-sambanda, sem nánar skal kveðið á um í reglugerð.

18. gr.

ÁR taki sýni til rannsókna úr vörugeymslum sölu- og dreifingaraðila, hjá bændum og úr flutningatækjum eftir því, sem ástæður þykja til.

19. gr.

Komi í ljós við athugun að verulegur munur sé á uppgefnu og raunverulegu magni af áburðartegund sem Áburðarverksmiðjan hefur dreift til kaupenda, skal áburðareftirlitinu skylt að gera þær ráðstafanir sem nauðsynlegar eru, svo kaupendur fái vitneskju um raunverulegt efnismagn áburðarins.

IV. KAFLI

Um sáðvörueftirlit.

20. gr.

SR hefur eftirlit með spírunarhæfni, hreinleika og öðrum eiginleikum sáðvöru sem ástæða þykir til, gefur út staðla um samsetningu fræblandna og hefur eftirlit með að blöndunarhlutföll séu í samræmi við þá.

Í gæðavottorði SR skal gildistími þess tiltekinn.

Sala er óheimil að liðnum gildistíma vottorðs, nema með nýju vottorði.

21. gr.

Sáðvörunefnd skal árlega semja og birta skrá yfir þær tegundir og stofna sem leyfilegt er að selja. Nefndin getur veitt undanþágur vegna sölu á tegundum og stofnum sem ekki eru á skrá.

22. gr.

SR skal hafa eftirlit með aðstöðu söluaðila hvað varðar geymslu, húsnæði, tækniútbúnað til blöndunar fræblandna og öðru er þýðingu hefur varðandi gæði sáðvöru.

V. KAFLI

Um eftirlitssjóð.

23. gr.

Þeir sem flytja inn vörur sem eru eftirlitsskyldar samkv. lögum þessum eða framleiða þær til sölu innanlands eru gjaldskyldir til eftirlitssjóðs Rala, sem er í vörslu stofnunarinnar, og skal um hann fært sérstakt bókhald.

24. gr.

Eftirlitsgjaldið og innheimta þess skal ákveðið í reglugerð í samráði við stjórn Búnaðarfélags Íslands, og miðast gjaldið við að standa undir óhjákvæmilegum kostnaði við framkvæmd eftirlitsins.

VI. KAFLI

Önnur ákvæði.

25. gr.

Landbúnaðarráðherra setur reglugerð um nánari framkvæmd laga þessara. Í reglugerð þessari skal tekið mið af gildandi reglum um hliðstæða starfsemi á Norðurlöndum, alþjóðasamþykktum um þessa starfsemi sem í gildi eru og Ísland er eða kann að verða aðili að.

26. gr.

Ágreiningi, sem kann að rísa vegna laga þessara eða reglugerðar sem við þau verður sett, má skjóta til landbúnaðarráðherra.

27. gr.

Brot gegn lögum þessum og þeim reglugerðum og ákvæðum, sem sett verða samkvæmt lögnum, varða sektum, nema þyngri refsing liggji við að öðrum lögum.

28. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög um eftirlit með framleiðslu og verslun með fóðurvöru nr. 32 20. apríl 1968.

29. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er að stofni til samið af nefnd, sem landbúnaðarráðherra skipaði til að endurskoða lög nr. 32, 20. apríl 1968 um eftirlit með framleiðslu og verslun með fóðurvörur, og fella inn í þau ákvæði um eftirlit með áburði og sáðvörum.

Óskir höfðu borist frá ýmsum félagssamtökum bænda um lagasetningu þessa efnis.

Búnaðarþing er sat í vetur fjallaði um frumvarpið og gerði á því nokkrar breytingartillögur, sem í aðalatriðum voru teknar til greina og eru í núverandi mynd frumvarpsins.

1. Eðlilegt þótti að um eftirlit með fóðri, áburði og sáðvöru séu gildandi ein lög en ekki þrenn. Margt er sameiginlegt með þessum rekstrarvörum landbúnaðarins, og með einum lögum eru líkur á, að eftirlitið geti orðið ódýrara, en þó virkara en það yrði í þrennu lagi (með þreföldu kerfi).
2. Aðalsjónarmið hefur verið að semja frumvarp, sem myndaði nauðsynlegan lagaramma um eftirlit með vörum þeim, sem hér um ræðir, en ítarlegri ákvæði um framkvæmdaratriði yrðu sett í reglugerð.
3. Sú reynsla, sem fengist hefur með starfi Fóðureftirlits ríkisins sýnir, að full ástæða er til eftirlits á þessu sviði og jafnframt að þörf er á að breyta núgildandi lögum og reglugerð um Fóðureftirlitið.
4. Áhersla er lögð á upplýsingaskyldu eftirlitsins bæði til framleiðenda, verslunaraðila og bænda eða annarra kaupenda. Á þann hátt má ætla að eftirlitið komi að mestu gagni fyrir alla og líkur verði á að koma megi í veg fyrir tjón af völdum vanþekkingar, mistaka eða annarra atvika.
5. Ekki er talin ástæða til að fjalla sérstaklega um einstakar greinar frumvarpsins.